

Codi: 104703

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: TEORIA

Curs: SEGON

Semestre: PRIMER

Equip docent: Núria F. Rius & David Gràcia

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 75h

Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrica, entenent la teoria com un camp obert per a la conceptualització i problematització. L'objectiu general de la matèria és treballar capes i nivells varis i heterogenis entorn a l'espai, l'objecte i la imatge que adquireixin sentit en l'itinerari personal de l'estudiant com a investigador en arts i dissenys. En les dues assignatures que componen la matèria, es tractaran i entrecreuran fonaments i línies teòriques històricament rellevants al voltant dels tres conceptes clau amb l'objectiu de confrontar-ho amb pràctiques, discursos i teories actuals; s'analitzaran els mecanismes a partir dels quals l'espai, l'objecte i la imatge operen i activen la seva capacitat comunicativa; es treballarà, de forma articulada amb la pròpia pràctica de l'estudiant, la lectura crítica-interpretativa i posicionada de textos teòrics; s'exercitarà l'escriptura, com a eina de reflexió, en les seves diferents fases de treball i recursos.

Assignatures de la matèria:

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: PROCESSOS DE SIGNIFICACIÓ

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: VISIONS TRANSVERSALS

ESPAI, OBJECTE I IMATGE: PROCESSOS DE SIGNIFICACIÓ.

Espai, Objecte i Imatge: processos de significació forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria de segon curs que treballen els processos de conceptualització i primeres aproximacions a la investigació en arts i dissenys. Aquesta assignatura aborda els processos de com s'han anat construint els significats que, de forma compartida i genèrica, donem a l'espai, l'objecte i la imatge. Ho fem a través dels principals àmbits teòrics des dels quals han pres cos aquests significats, i entenent que aquests àmbits o disciplines formen part d'un context històric i cultural. Un cop vistos aquests significats que hem heretat, principalment de la Modernitat, l'assignatura planteja quins desplaçaments s'han anat produint en les darreres dècades, i que fan que els conceptes d'espai, objecte i imatge s'hagin anat obrint i transformant en el context d'una crisi de la Modernitat. Així, aquest darrer plantejament interrelaciona espai, objecte i imatge des de la desconstrucció de les perspectives disciplinàries heretades. Es tracten de forma rellevant les relacions de saber i de poder que hi ha en tot rerefons contextual, històric i situat. El mapa de continguts de l'assignatura es proposa com un índex obert de problemes, de forma d'abordar-los i de resoldre'ls. L'assignatura aborda aquestes qüestions des de tres eixos: elaboració conceptual, exercicis pràctics i treball de textos.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Conèixer i adquirir eines i recursos teòrics i conceptuals per tal d'endegar i desenvolupar processos d'exploració en el camp de les arts i els dissenys.
- Desenvolupar una actitud oberta davant dels problemes o qüestions a tractar, així com exercitar dinàmiques col·laboratives i participatives a l'aula.

Instrumentals:

- Treballar els textos a partir de la lectura interessada i col·laborativa.
- Desenvolupar la capacitat d'extreure informació rellevant dels textos i saber elaborar-los en un context determinat.
- Adquirir eines per a la recerca d'informació en funció de les necessitats de l'exercici pràctic a treballar.
- Aprendre a organitzar informació a partir de recursos escrits i gràfics (mapes conceptuals i altres).
- Consolidar processos d'estructuració d'idees en textos de producció pròpia.

De continguts:

- Conèixer i comprendre els fonaments teòrics i conceptuals de l'espai, l'objecte i la imatge.
- Reconèixer les línies teòriques més rellevants en els estudis i investigacions al voltant de l'espai, l'objecte i la imatge.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

–Comprendre el caire dinàmic i holístic dels espais, objectes i imatges quan es mostren en contextos pràctics: producció, mediacions tècniques i tecnològiques, ús i consum, contextos i condicions socioculturals.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, i emprar aquests recursos com un factor de construcció personal.

E06. Assenyalar i descriure vincles entre teoria i experiència en el treball propi a partir de l'acotació de problemes i evidències en el context sociocultural i de la proposta d'hipòtesi.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E02.14). Posicionar-se davant els referents teòrics.

RA2 (E02.15). Reconèixer els fonaments conceptuals i discursius de les teories de l'objecte, l'espai i la imatge.

RA3 (E02.16). Articular i confrontar els processos de significació de l'objecte, l'espai i la imatge.

RA4 (E03.15). Llegir de forma posicionada.

RA5 (E03.16). Practicar registres i metodologies d'escriptura argumentativa.

RA6 (E06.1). Elaborar preguntes clau.

RA7 (E06.2). Utilitzar mapes conceptuals i criteris d'organització de la informació.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

1. Visions heretades: la Modernitat i les seves formes d'entendre l'objecte, l'espai i la imatge:

–Introducció a la Modernitat, la centralitat del subjecte i els sabers disciplinaris.

–Del ritual a l'autoria: les concepcions heretades sobre la visualitat i la imatge.

–Les nocions modernes d'Espai des de les matemàtiques-física i fins a les arts escèniques i les arts visuals.

–La resignificació de l'Objecte a través dels camps de la ciència, l'economia i el disseny.

2. Noves perspectives contemporànies: l'objecte, l'espai i la imatge en època global:

–Introducció a l'Època Global i els efectes de la sobremodernitat.

–Les imatges en la societat-cultura de consum: reproductibilitat i seducció.

–L'Spatial Turn i la producció política de l'espai.

–Objectologies i neomaterialismes: la biografia de l'objecte.

–Desconstrucció transdisciplinària dels objectes d'estudi. Factors d'interrelació: la dimensió visual de l'espai i l'objecte, la dimensió objectual de l'espai i la imatge, la dimensió espacial de la imatge i l'objecte.

3. Instruments d'anàlisi i lectura (contingut transversal):

- Recursos per a l'organització de la informació: quadre-compendi, sistema d'"aranya", mapes conceptuals, etc.
- Metodologies d'anàlisi: introducció a la Semiòtica

Resultats d'aprenentatge: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

METODOLOGIA

L'assignatura es planteja a partir de tres eixos metodològics. Un eix conceptual i teòric per tal d'assentar fonaments en relació a l'espai, l'objecte i la imatge. Un eix instrumental basat en la lectura i treball de textos significatius, així com en la producció de textos propis. Un eix pràctic basat en l'anàlisi d'espais, objectes i imatges en contextos determinats, i on es posa en acció l'aparell conceptual treballat. És rellevant la disposició de l'alumne/a a prendre part activa en la construcció i elaboració dels continguts de l'assignatura.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 52,5h (35%)

Hores activitats supervisades: 15h (10%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 7,5h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: a l'inici de cada sessió l'equip docent planteja les qüestions a desenvolupar, a partir d'explicacions orals, suports audiovisuals i de preguntes al grup classe.

Resultats d'aprenentatge: 1, 2, 3, 6.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: posades en comú dels materials treballats; recerca, tractament i organització de la informació a l'aula; exercicis de lectura interessada i col·laborativa i de treball dels conceptes i arguments extrets del material textual; elaboració i discussió de mapes conceptuals; producció de textos a l'aula.

Resultats d'aprenentatge: 4, 5, 6, 7.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: lectura, treball de textos i elaboració de registres de lectura pautats; exercicis de recerca i organització d'informació; producció de textos segons pautes i orientacions establertes.

Resultats d'aprenentatge: 3, 4, 5, 7.

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació consta de tres elements principals: (1) un treball continu amb textos i materials, tant des del treball autònom com a l'aula; (2) participació i implicació en les dinàmiques d'aula; (3) un exercici de recerca i producció textual amb seguiment al llarg de diverses sessions.

Resultats d'aprenentatge: 2, 3, 6, 7.

SISTEMA D'AVUACIÓ

En l'avaluació es té en compte: els coneixements i resultats d'aprenentatge mínims per tal d'assolir les competències de l'assignatura; a partir d'aquests mínims, avaluem els itineraris individuals i formes de compromís i implicació en les propostes realitzades.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge.
Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs.
Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

Activitat d'avaluació 1: Treball amb textos teòrics i registres de lectura. 40%.

Es treballaran diferents textos teòrics sobre objecte, espai i imatge al llarg de l'assignatura. D'aquests, caldrà triar-ne 5 per elaborar-ne els registres de lectura corresponents.

Activitat d'avaluació 2: Pràctiques a l'aula amb exercicis d'anàlisi i exploració. 20%.

Exercicis individuals i grupals a l'aula per posar en pràctica aquelles eines conceptuals o teòriques treballades prèviament. Anàlisi d'objectes, espais i imatges a partir de diferents eines i mètodes.

Activitat d'avaluació 3: Participació al fòrum i al Moodle de l'assignatura en l'elaboració de glossari i debats. 20%

Exercicis d'extensió del treball fet a l'aula que tenen per objectiu la consolidació i maduració dels problemes que estan en discussió a l'assignatura. Espai de co-producció de coneixement entre totes les alumnes.

Activitat d'avaluació 4: Prova final de síntesi: aplicació de les eines teòriques i conceptuals a un cas d'estudi. 20%

Exercici final per a posar en pràctica tots els aprenentatges adquirits al llarg del curs.

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

A banda d'aquesta bibliografia de referència, es facilitaran textos a treballar durant el transcurs de l'assignatura.

AHMED, S. Happy Objects. GREGG, M., SEIGWORTH, G. (comp.). The Affect Theory Reader. Durham, NC: Duke UP, 2010.

ALBET, A., BENACH, N. (eds). Doreen Massey: un sentido global del lugar. Barcelona: Icària, 2012.

BAL, M. Tiempos trastornados. Análisis, historias y políticas de la mirada. Madrid: Akal, 2016.

BAUDRILLARD, J. El sistema de los objetos. Madrid: S. XXI, 2010.6

BOSERMAN, C. et al., La materia contraataca: una tentativa objetológica. Obra digital. 2015, nº 9, pp. 80-97.

BUITRAGO, A. Arquitecturas de la mirada. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá de Henares, 2009.

DEBRAY, R. Vida y muerte de la imagen. Historia de la mirada en Occidente. Barcelona: Paidós, 1994.

DIDI-HUBERMAN, G. Cuando las imágenes tocan lo real. [Recurs electrònic]. Barcelona: Macba, 2008. En línia: goo.gl/DQLCir

FERNÁNDEZ, Roberto. El pueblo silencioso O las dificultades y desafíos de una historia de los objetos. Registros. Mar del Plata. 2012, 8, nº 8, p. 2-16.

FRANCALANCI, E. Estética de los objetos. Madrid: Machado, 2010.

GUARDIOLA, I. El ojo y la navaja. Un ensayo sobre el mundo como interfaz. Barcelona: Arcadia, 2019.

LEFEBVRE, H. La producción del espacio. Madrid, Capitán Swing, 2013.

LÖW, M. The social construction of space and gender. European Journal of Women's Studies. 2006, Vol. 13, n. 2, p. 119-133.

SILVERMAN, K. El umbral del mundo visible. Madrid: Akal, 2009.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, és a dir, sessió per setmana seguint la següent distribució:

Sessió 1

Sessió conjunta. Presentació de l'assignatura. Activitat d'aula: pluja d'idees a partir d'un cas pràctic a l'aula i elaboració comuna del primer mapa conceptual.

Sessions 2–5. Bloc 1: Visions heretades: la Modernitat i les seves formes d'entendre l'objecte, l'espai i la imatge.

Treball transversal – Bloc 3: Instruments d'anàlisi i lectura.

Sessions 6–12. Bloc 2: Noves perspectives contemporànies: l'objecte, l'espai i la imatge en època global.

Treball transversal – Bloc 3: Instruments d'anàlisi i lectura.

Sessió 13. Sessió conjunta de revisió i reordenació dels conceptes i principals perspectives teòriques i analítiques treballades.

Sessió 14. Prova de síntesi.

Sessions 15 i 16. Retorn avaluatiu individual als i les alumnes.

Sessió 17. Recuperació.

Sessió 18. Tancament de curs.

ADDENDA COVID-19

En previsió que el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i que, per tant, l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir en la seva totalitat les competències que es detallen en aquesta Guia Docent, així com els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

En concret, s'han establert alternatives per a les següents condicions:

–Alteració de la presència en espais concrets segons criteris acordats: ratio baixa (15-18 persones per espai) o distàncies socials de precaució sanitària.

–Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.

–En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se. En cas que l'alumne/a presenti dificultats en aquest sentit, ho haurà de comunicar per tal de considerar el cas i trobar una solució.